

Medzivojnová literatúra

- **Svetová medzivojnová lit.**

- najväčší vplyv má WW1
- autori hľadajú zmysel života, opisujú a kritizujú vojnu

- **Zbohom Zbraniam**

- autor: Ernest Hemingway
- žáner: vojnový, autobiografický román
- téma: romantický príbeh vojaka a ošetrovateľky, ktorí sa snažia utiecť pred vojnou
- kritizovanie vojny

- **Na západe nič nové**

- autor: E. M. Remarque
- vojnový román - expresionizmus
- úvahy hlavnej postavy
- veľa dialógov
- subjektívny obraz vojny z pohľadu jednej osoby
- pudové konanie
- autobiografické prvky
- téma: prežívanie vojakov na fronte

- **Peter a Lucia**

- autor: Romain Rolland
- žáner: novela
- téma: Peter krátko pred tým ako nastúpi na front spozná Luciu, do ktorej sa zamiluje
- myšlienka: treba svoj život žiť naplno

- **Bílá Nemoc**

- autor: Karel Čapek

- žáner: tragédia
- myšlienka: varovanie pred vzostupujúcim nacizmom
- téma: v meste vypukne záhadná choroba
- doktor má spory s Maršalom
- Maršal nakoniec ohorie a potrebuje doktorovu pomoc
- Maršal nakoniec aj tak zomrie a doktora paradoxne udupe dav
- **Slovenská medzivojnová poézia**
 - vplyv WW1 a vznik samostatnej ČSR
 - vznik UK a SND, obnovenie Matice slovenskej
 - rozdeluje sa na viacero smerov
- **Neosymbolizmus**
 - veľmi pesimistický
 - smútok, bolesť, depresia - následok WW1
- **Emil Boleslav Lukáč**
 - nenachádza pokoj
 - vyjadruje sa v paradoxoch
 - humanizmus
 - Spoved' - zážitky z detstva
 - Dunaj a Seina - mesto bad, dedina good, porovnáva Paríž a rodnú dedinu
 - O láske neláskavej - zobrazuje jeho postoj k láske
- **Vitalizmus**
 - veľmi pozitívny
 - vyzdvihuje život, elán
 - vnímanie krásy všetkými zmyslami
 - mier, mladosť, krása, láska, priateľstvo, život
 - voľný verš
- **Ján Smrek**

- sirota, bol v WW1, dostal maláriu a aj napriek tomu ostal pozitívny
- Odsúdený k večitej žízni - opisuje svoje ťažké detstvo a WW1
- Básnik a žena - dialóg so ženou počas 4 rožných období , tajomnosť, sen, zázrak
- Cválajúce dni - radosť zo života, spontánnosť, elán, rýchlosť

Ján Smrek	Emil Boleslav Lukáč
Vitalizmus	Neosymbolizmus- dolorizmus
Optimizmus	Pesimizmus
Túžba zabudnúť na minulosť	Pripomínanie si minulosti
Zobrazovanie kontrastného zážitku	Zobrazovanie konkrétneho zážitku
Hrivosť	Protiklad, paradox
Poeta natus- „rodený básnik“	Poeta doctus- „učený básnik“
Hovorový jazyk, senzualizmus	Knižný intelektuálny jazyk
Odhodlanie žiť pre prítomnosť	Meditatívna a reflexívna lyrika

- **Avantgardná ľavicová poézia**

- sociálna a proletárska tematika

- **Laco Novomeský**

- politik v oblasti kultúry
- svoje diela orientuje na civilný život
- Slúžka - furko mária, revolúcia
- Nedeľa - opisuje zlý život prostitútky a chlapca s tuberkolózou, ktorým nevie pomôcť
- Romboid - kubizmus, Pri kotrmelcoch opíc, veľa
- Svätý za dedinou - počas vojny básnikov netreba, ale vojna už skončila, čaká kedy sa z ľudí zase stanú ľudia

- **Nadrealizmus**

- surrealizmus
- R. Fábry
- rýchlosť - apolinérové pásмо
- polytematickosť

- **Katolícka moderna**
 - vyzdvihuje tradičné kresťanské hodnoty
 - J. Silan, R. Dilong
- **Slovenská medzivojnová próza**
 - vplyv WW1 a vznik samostatnej ČSR
 - vznik UK a SND, obnovenie Matice slovenskej
 - hospodárska kríza
 - témy: ww1, sociálna otázka, otázka národa
- **Lyrizovaná próza**
 - mágia jazyka - lyrizácia textov
 - má tri etapy: ornamentálna próza, lyricky tvarovaná próza, naturizmus
- **Ornamentálna próza**
 - pesimisticky orientovaná
 - ťažký život postáv, ktoré majú často rozpor medzi vonkajším a vnútorným svetom
 - oslabená dejová línia a posilnený vnútorný svet postavy
- **Pavol Hrušovský**
 - spája realizmus s modernými prvkami
 - Pompilliova madona - mrzákovi sa splní jeho sen a stretne sa s Madonou, potom zomiera a ona oho odvedie do neba
- **Gejza Vámoš**
 - po rozpadnutí Rakúsko-Uhorska sa rozhodol pre SK aj keď bol z Maďarska
 - Editino očko - zbierka noviel, pesimistický názor na spoločnosť + snaha viesť človeka
- **Naturizmus**
 - znaky:
 - prostredie je dedina a príroda
 - prevažujú poviedky a novely

- oslabená dejová línia
 - postavy konajú pudovo
 - hlavné postavy sú výnimočné
 - neurčitost' miesta a času
 - konflikt dobra a zla
 - prvky ľudovej slovesnosti
 - lyrizovaná próza
- **Drak sa vracia**
 - autor: Dobroslav Chrobák
 - neurčitý čas
 - magické čísla
 - milostný trojuholník: Drak, Eva, Šimon
 - podoba epilógu
 - tajomná postava: Drak
 - Drak rozumie zvieratám aj prírode
 - dej:
 - voly ostanú zaseknuté na lúke v horiacom lese
 - Šimon a Drak sa vydajú ich zachrániť
 - stretnú Poliakmi, Šimon si myslí, že ho Drak podviedol
 - Šimon utiekol naspäť do deiny povedať čo sa stalo a cestou podpálil Drakovi dom
 - neskôr prichádza Drak aj s Poliakmi aj s volmi do deiny
 - dedina mu odpúšťa
 - Drak odpustí Šimonovi za podpálený dom
 - Eva vidí, že je Drak šťastný s inou ženou a prestane sa o neho zaujímať
 - všetko nakoniec dobre dopadne
- **Tri gaštanové kone**
 - autor: Margita Figuli

- novela
- rozprávkovosť
- magické čísla
- dobré (Peter, Magdaléna, M. otec) a zlé postvy (Ján Zápotočný, M. matka)
- lyrizácia textu
- kôň - vášeň, spravodlivosť, krása, mužnosť

- **Malka**

- autor: František Švantner
 - vrcholný predstaviteľ, vplyv E. A. Poa
 - sen > realita
 - hrdina je zmietaný vášňou
 - výrazne personifikuje prírodu
 - nezaujem o spoločenské problémy
 - v prózach je vždy prítomná smrť
- Stretnutie:
 - veľmi tajomné
 - zjavenie ducha zosnulého manžela, ktorý varoval iného chlapa aby sa vyhíbal jeho žene
 - motív: láska, tajomnosť, smrť
- Adka:
 - podvod pri predaji koňa, zmiznutie koňa
 - motív: sen, príroda, tajomnosť
- Malka:
 - novela
 - dedinské prostredie
 - téma: nenaplnená láska valacha k Malke
 - postvy: valach, Malka, Šajban

- **Realizmus**

- čistý opis bez prikrášľovania
- prevažujú romány
- vyobrazenie problémov obyčajných ľudí
- **Jozef Mak**
 - autor: Jozef Cíger Hronský
 - žáner: Psychologicko-sociálny román
 - dej:
 - Jozef Mak začal stavať dom, ale v polke ho povolali na vojnu
 - jeho nevlastný brat Jano mu prebral ženu a dostaval jeho dom, v ktorom začali bývať
 - po príchode Jozefa mu dovolili bývať s nimi
 - Jozef si našiel Julu, ktorá otehotnela
 - Jozefa znovu povolali na vojnu, ale odmietol, tak ho zatkli
 - zomrela mu krsná mať aj tá jeho bývala žena a na konci aj Jula, tá ale s úsmevom
 - téma: starosti obyčajného človeka